

Dlaczego została uchwalona przez Sejm „Mała Konstytucja“?

Ustrój demokratycznej Polski Ludowej krzepnie!

Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę konstytucyjną o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej, czyli tzw. „Małą Konstytucję“. Uchwala ta znamionuje dalszy rozwój procesu całkowitej stabilizacji wewnętrznej i legalizacji nowych form ustrojowych i zdobyczy społecznych, które stały się już żywą treścią naszego życia państwowego.

Dlaczego było potrzebne uchwalenie „Małej Konstytucji“?

W rzeczowej dyskusji, jaka poprzedziła w dniu 18 bm. podjęcie przez Sejm Ustawodawczy tej uchwały, posłowie klubów poselskich obozu demokratycznego wyświełili raz jeszcze genezę powstania „Małej Konstytucji“. Na szczególną uwagę zasługują słowa przedstawiciela Polskiej Partii Robotniczej tow. Kilszko, który podkreślił w swoim przemówieniu, że obóz demokratyczny, uznając ciągłość tradycji historycznej w naszym ustawodawstwie, nie stoi jednak na miejscu i uważa, że państwowość musi nadążać za biegiem życia, tworząc takie normy prawa, które odpowiadają nowej treści społecznej. Z tych założeń wychodząc, zarówno PPR, jak i cały ogół demokracji polskiej w czasie okupacji uważał, że jedynie konstytucja marcowa zawiera zbiór takich norm prawnych, których obrona w tym okresie decyduje o zwycięstwie myśli demokratycznej w Polsce powojennej. Dlatego toczyliśmy walkę z obozem londyńskiej reakcji o przywrócenie konstytucji marcowej.

Uchwalona przed 26 laty konstytucja już wówczas jednak nie stanowiła pełnego odzwierciedlenia tej treści demokratycznej, o jaką walczyły rzesze robotniczo-chłopskie. Konstytucja marcowa została uchwalona w momencie, kiedy napór reakcji obszarne-kapitałistycznej stawał się z godziny na godzinę coraz gwałtowniejszy.

Pamiętać należy, że w ówczesnym Sejmie Ustawodawczym zasiadało zaledwie 26 posłów pochodzących ze sfer robotniczych. Jeśli więc uprzytomnimy sobie jak kolosalne zmiany zaszły w ciągu 26 lat od uchwalenia konstytucji marcowej, ile przemian zarówno w życie naszego kraju, jak i całego świata wniosła wojna i lata powojenne — to dla każdego nieuprzedzonego umysłu staje się jasnym potrzeba ponownego przeprowadzenia, przemyślenia i ustalenia nowych norm konstytucyjnych, odpowiadających i pokrywających się z tymi wszystkimi przemianami, które odmieniły życie naszego narodu.

Ale praca nad stworzeniem nowej konstytucji, która stanowiła rzeczywiste odzwierciedlenie żywej treści życia zbiorowego, jest praca długofalowa. Wymaga wielu wysiłków i czasu. Tymczasem jednak obowiązująca dotychczas konstytucja marcowa posiada w zaktualizowaniu z naszą nową rzeczywistością wiele luk i braków, utrudniających właściwe funkcjonowanie aparatu państwowego. Uzyskanie zdobyczy społecznej spowodowały głębokie przemiany w konstrukcji życia zbiorowego. Przemiany te wymagają z jednej strony pełnej legalizacji, z drugiej zaś takich norm, które stabilizują je, usunąłyby jednocześnie sprzeczności, jakie wytworzyły się w wyniku dokonanego postępu, sprzeczności życia z obowiązującą konstytucją. Właśnie dlatego, aby do czasu opracowania nowej ustawy konstytucyjnej ułatwić państwu i narodowi synchronizowanie konstytucji marcowej z nową treścią naszego życia publicznego, Sejm Ustawodawczy podjął i wykonał prace nad stworzeniem „Małej Konstytucji“, którą poseł Kilszko scharakteryzował w swoim przemówieniu jako pierwszą próbę stopienia w jedną logiczną całość demokratycznych tradycji i nowych zdobyczy ustrojowych. „Mała Konstytucja“ dostosowuje konstrukcję ustroju władz państwowych do istotnych potrzeb naszej nowej państwowości, reguluje wzajemny stosunek prezydenta Rzeczypospolitej, Rządu i Sejmu. Tworzy organa państwowe, które będą wyko-

(Ciąg dalszy na str. 2-jej).

SZTANDAR LUDU

PISMO POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ROK III Nr 51 (638)

LUBLIN

Piątek
21. II. 1947

DZIS 6 STRON

CENA 3 ŻŁ

Uchwalenie projektu „Małej Konstytucji“ przez Sejm

Sródowne posiedzenie Sejmu poświęcone było drugiemu i trzeciemu czytaniu projektu Małej Konstytucji.

Na wstępie zabiera głos sprawozdawca Komisji Specjalnej poseł Jarosz (PPS). Mówca wniósł w imieniu Komisji o przyjęcie projektu z poprawkami stylistycznymi, nie zmieniającymi treści i merytorycznymi, które dotyczą art. 4 i art. 28. Art. 17 o Kancelarii Prezydenta RP uległ całkowitemu skreśleniu, w ten sposób projekt zawiera ogółem 32 artykuły. W dłuższym przemówieniu referent uzasadnia potrzebę wyłączenia w art. 4 udzielania pełnomocnictw do wydawania dekretów w sprawie wprowadzenia nowych podatków. Komisja stanęła na stanowisku, że w dzisiejszym okresie gospodarczym nie należy wiązać rządu żadnymi ograniczeniami, jeżeli chodzi o normalizację naszego życia państwowego.

PSL ośmiesza się

Z kolei zabiera głos poseł Wójcicki (PSL), który skarży się, że posłowie opozycji nie mieli możliwości obradowania nad projektem Małej Konstytucji. Następnie mówca, przy ogólnym śmiechu Izby twierdzi, iż Sejm obecny nie jest uprawniony do uchwalenia nowej pełnej konstytucji, której projekt należy dać narodowi do zaopiniowania w drodze głosowania ludowego.

Mówca uważa również, że Mała Konstytucja wprowadza pomieszanie kompetencji władz, zaciera odpowiedzialność osób i wprowadza system rad obcy duchowi polskiemu. Referując wnioski mniejszości,

kładzie główny nacisk na umieszczenie w projekcie Małej Konstytucji rozdziału 5 z Konstytucji marcowej, o „Powszechnych obowiązkach i prawach obywatelskich“.

Następny mówca poseł Domański (SP) stwierdza, że Klub jego będzie głosował za projektem większości, albowiem Stronnictwo jego stoi na stanowisku uczciwej współpracy.

Poseł Motyka (PPS — Zw. Zaw) stwierdza, że obecnie istnieje większe zainteresowanie wśród robotników i pracowników zagadnieniami ustrojowymi, aniżeli przed wojną, albowiem klasa pracująca czuje się współgospodarzem państwa i popiera jasny i zdecydowany program.

Poseł Nadobnik (PSL) referuje projekt Małej Konstytucji zgłoszony przez PSL. W przemówieniu swym polemizuje z projektem większości, a szczególnie z artykułami dotyczącymi pełnomocnictw dla rządu. Szczególny nacisk kładzie na niezawisłość sądownictwa i najszerze stosowanie Konstytucji marcowej. Domaga się

również, w razie nie przyjęcia projektu PSL, wprowadzenia poprawek zgłoszonych przez Wójcickiego.

Niezyciowość i zła wola PSL

Poseł Hochfeld (PPS) wykazuje bezpodstawność zarzutów, wysuniętych przez PSL. Mówca stwierdza, że na powstanie projektu Małej Konstytucji złożyło się doświadczenie historyczne zarówno okresu niepodległości, jak i okupacji, a nawet emigracji. Poseł stwierdza, że PSL nie ma powodów obawiać się udzielenia pełnomocnictw dla rządu, ponieważ dekrety muszą być zatwierdzone przez Radę Państwa, a następnie przez Sejm. Mówca uważa, że stanowisko PSL wobec Rad Narodowych jest niezyciowe i tendencyjne, ponieważ zdążył on egzamin w całej pełni. Na zakończenie mówca stwierdza, że PSL wyraźnie wykazuje złą wolę, gdy mówi na temat praw obywatelskich. Posłowie PSL dobrze wiedzą o tym, że w tej dziedzinie kluby poselskie partii robotniczych przygotowują projekt odpowiednich deklaracji, ujmujących to zagadnienie szerzej, niżby to dało się uczynić w ramach Małej Konstytucji.

Następny mówca Polewka (PPR) również krytykuje stanowisko PSL. Poseł porównuje PSL do muchy, siedzącej na koniu, ciągnącym plug i twierdzącej, że bierze udział w oraniu. PSL charakteryzuje tupet i brak samokrytycyzmu.

Projekt rządowy ustawy o amnestii

na str. 4

Przed podpisaniem sojuszu polsko-francuskiego

Komunikat oficjalny wydany w Paryżu po podpisaniu polsko-francuskiej konwencji kulturalnej

PARYŻ PAP. Ogłoszono tu komunikat oficjalny następującej treści:

„Pobyt w Paryżu ministra spraw zagranicznych Modzelewskiego pozwolił na opracowanie polsko-francuskiej konwencji kulturalnej w trakcie odbytych rozmów. Konwencja ta została podpisana 19 lutego o godzinie 11-iej przez ministrów Modzelewskiego i Skrzyszewskiego z jednej strony a ministrów Bidault i Naegelem z drugiej strony.

Rozmowy, dotyczące tego przedmiotu dały sposobność do bardzo serdecznej wymiany poglądów na temat stosunków między Polską i Francją, w której wyniku ministrowie Modzelewski i Bidault, uważają, że definicja sojuszu istniejącego między obu krajami nie odpowiada więcej obecnej sytuacji międzynarodowej, ani postanowieniom Karty Narodów Zjednoczonych, ustalili uzgodnić konieczność poddania rewizji jego sformułowań. Rokowania w tym celu będą prowadzone normalną drogą dyplomatyczną.“

Co stanie się z faszystami polskimi w Wielkiej Brytanii?

LONDYN (PAP). Na zapytanie jednego z posłów, co stanie się z żołnierzami polskimi, którzy w wyniku przeprowadzonych badań uznani zostali za nie nadających się do PKPR z powodu swych faszystowskich przekonań, brytyjski minister obrony narodowej Belenger stwierdził w Izbie Gmin, że badania takie stosowane są jedynie wobec kandydatów na stopnie oficerskie. Nie powzięto jeszcze decyzji co do dalszego losu zdyskwalifikowanych żołnierzy.

Rząd Brytyjski nawiązuje stosunki z nowym hiszpańskim rządem republikańskim

LONDYN (PAP). Podczas debaty w Izbie Gmin minister Bevin oświadczył, że rząd brytyjski nawiązał nieoficjalnie kontakt z nowym republikańskim rządem hiszpańskim w Paryżu. Ambasador brytyjski w Paryżu złoży wkrótce sprawozdanie w tej sprawie.

Poseł Jodłowski (SD) oświadcza, że klub jego starał się wniknąć w ducha zgłoszonych poprawek przez PSL, jednak oprócz demagogii nic tam nie znalazł. Mówca rozumie rozgorzyczenie stronnictwa, które pretendowało do 75 proc. mandatów, nie może jednak zrozumieć wiecznego ducha negacji, jaki charakteryzuje wystąpienia posłów z ław PSL.

„Ten Sejm jest naszym Sejmem“

Poseł Ochab (PPR) stwierdza, że PSL ciągle przeciwstawia się wszystkim poczynaniom większości, usiłując ukryć swoje stanowisko pod maską rzekomej obrony praworządności.

Jest to charakterystyczne stanowisko reakcji, próbującej za trzymać koła historii w okresach, kiedy masy ludowe atakują. Mówiąc o sądownictwie poseł stwierdza, że przed wojną było ono opanowane przez wielki kapitał i aparat ten należało oczyścić. Uzasadniając znaczenie Rad Narodowych, poseł Ochab przypomniał, że w Polsce przedwojennej istniały Rady Gminne, Miejskie i Powiatowe, których nikt nie uważał za obce duchowi polskiemu. Poseł stwierdza, że „ten sejm jest naszym sejmem“ — sejmem ludu i dlatego PSL dąży do podważenia jego autorytetu.

Na zakończenie zabiera głos referent poseł Jarosz (PPS), wnosząc o odrzucenie poprawek mniejszości i wyjaśniając, że Mała Konstytucja jest drugą ustawą konstytucyjną, uchwaloną przez Izbę. Pierwszą była ustawa o wyborze Prezydenta. Po przemówieniu Jarosza zarządono 15 minutową przerwę, po której Izba przystąpiła do głosowania. Jako najdalej idący poddany został pod głosowanie projekt Małej Konstytucji, opracowany przez PSL. Za projektem głosowali tylko posłowie klubu PSL. W głosowaniu również upadły wszystkie poprawki PSL-u, zgłoszone do projektu Małej Konstytucji. Z kolei przegłosowano łącznie poprawki wniesione przez Komisję Konstytucyjną. Przyjęto je olbrzymią większością głosów. Za całością Małej Konstytucji głosowała cała Izba z wyjątkiem posłów PSL.

Następnie odbyło się trzecie czytanie ustawy i głosowanie. Mała Konstytucja została uchwalona głosami 330 przeciw 17. Wynik głosowania Izba przyjęła długotrwałymi oklaskami.

W następnym punkcie porządku dziennego Minister Sprawiedliwości Świątkowski zreferował główne zasady amnestii. Na wniosek posła Sobolewskiego projekt rządowy amnestii odesłano do Komisji bez otwarcia dyskusji, po czym Marszałek Sejmu zamknął posiedzenie, naznaczając następne na piątek dnia 21 lutego.

